

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים ערביים

ב. בגרות לנבחנים חיצוניים ערבים

מועד הבחינה: קיץ תשע"א, 2011

מספר השאלון: 252,014203

עברית

לבתי ספר ערביים

הבנה והבעה

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	הבנת הנקרא	—	60 נקודות
פרק שני	—	הבעה בכתב	—	40 נקודות
	—	סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- (1) אל תעתיק את השאלה; רשום את מספרה בלבד.
- (2) בשאלה 7 הקפד לרשום את מספר הנושא שאתה כותב עליו. התרכז בנושא, הימנע מהקדמות ארוכות, מסטיות מהנושא ומחזרות על הרעיונות.
- (3) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

קרא את קטע א' שלפניך, וענה על השאלות 1-5 שאחריו.

קטע א'

המחלוקת סביב המזון האורגני

בשנים האחרונות מתמלאים המדפים בחנויות המזון בכמות הולכת וגדלה של מוצרים אורגניים – פירות וירקות, מוצרי חלב, ביצים ובשר, וצריכתם אף היא הולכת וגדלה. את המוצרים האלה החלו לשווק בארצות-הברית לפני יותר מחמישים שנה בעקבות תנועות מחאה שהתנגדו לשימוש בחומרי הדברה ודישון (إبادة وتسميد) כימיים בגידולים חקלאיים.

מהו מזון אורגני? על פי ההגדרה המקובלת, מזון אורגני הוא מזון שמקורו מן הצומח ומן החי שמגדלים בתהליך טבעי ככל האפשר, בלי שימוש בכימיקלים, כמו תרופות וחומרי הדברה. המים המשמשים להשקיה של הגידולים החקלאיים ומי השתייה של בעלי החיים מקורם במי תהום נקיים. בתהליך העיבוד של המזון האורגני לא נעשה שימוש בחומרים משמרים או בצבעי מאכל. על תהליכי הגידול והעיבוד יש פיקוח של חברה מיוחדת המאשרת באמצעות חותמת (תו תִּקּוּן) את מוצר המזון כמוצר אורגני. מדענים מנסים כבר זמן רב לבדוק אם מזון אורגני בריא יותר ממזון רגיל. התשובה על כך שנויה במחלוקת הן בקרב הציבור הרחב הן בקרב אנשי המדע. עד היום לא נערך מחקר מדעי גדול ומסכם העונה על השאלה, מכיוון שמחקר כזה הוא מחקר מורכב, ממושך וקשה לביצוע. על אנשי המדע לעקוב במשך שנים רבות אחר השפעתו של המזון האורגני על בריאות האדם, ולהשוות את השפעתו לזו של מזון שאינו אורגני. אם כן, הוויכוח הציבורי בשאלה זו אינו מתבסס על אמת מדעית. הוא נובע מגישות שונות ומשיקולים שונים – בריאותיים, סביבתיים, חברתיים וכלכליים.

יש הטוענים כי מזון אורגני אינו בריא ואף עלול להזיק: כאשר אדם ניזון מגידולי ירקות שלא טופלו בחומרי הדברה או מעופות שלא קיבלו חיסונים, הוא עלול לסבול מזיהומים. נוסף על כך, לדבריהם, גלות הייצור הגבוהה של מוצרים אלה מעלה את מחיריהם בשוק ומצמצמת את מגוון המוצרים האורגניים. בכל מקרה, לדעתם, צריכת מזון אורגני היא אופנה חולפת.

מנגד, מומחית בתחום המזון האורגני טוענת כי ירקות אורגניים הגדלים בתנאים מבוקרים ומפוקחים, על פי תקן קבוע וברור, הם בטוחים מבחינה בריאותית, ואינם הגורם למחלות זיהומיות אצל הצרכנים. כמו כן, לדבריה, אם מספר הצרכנים של מזון אורגני יגדל, יהיו יותר מוצרים בחנויות, והמחירים ירדו.

(שים לב: המשך הקטע בעמוד הבא.)

יתרה מכך, הגישה של התומכים בצריכה של מזון אורגני מתבססת על נימוקים סביבתיים. הם טוענים שהדרך שלהם בריאה יותר, מכיוון ש"אורגניות" אינה עוסקת רק במזון. זוהי תפיסת עולם המתחשבת בסביבה ושואפת לאיזון עם הטבע, ומטרתה גם לשמור על הקרקע ולמנוע את זיהום הסביבה. מזון אורגני הוא רק אחד הביטויים של התפיסה האורגנית.

(מעובד על פי ד' אבן, "מזון אורגני – האם הוא באמת בריא כל כך?", Ynet, ועל פי ד' גולדמן, "אוכל אורגני – בריאות או מיתוס?", Ynet, אוחר בתאריך 2/1/2011)

השאלות

ענה על כל השאלות 1-5, על פי הקטע (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

שים לב: העתקה מן הקטע של משפטים מיותרים תגרום להפחתת נקודות.

1. בקטע מוזכרים תנאים שונים שעל פיהם קובעים אם מזון הוא מזון אורגני. ציין שלושה תנאים כאלה. (9 נקודות)
2. על פי הקטע, הסבר מדוע אין תשובה מדעית על השאלה אם המזון האורגני בריא יותר ממזון רגיל. (8 נקודות)
3. א. אילו שתי גישות כלפי המזון האורגני מוזכרות בשורות 19-32? (10 נקודות)
ב. בשורות 19-23 מובאים שלושה שיקולים נגד המזון האורגני: שיקול כלכלי, שיקול בריאותי, שיקול חברתי.
הדגם מן הקטע כל אחד משלושת השיקולים. (10 נקודות)
ג. מהו הנימוק של התומכים במזון האורגני, על פי שורות 28-32? הסבר נימוק זה במילים שלך. (7 נקודות)
4. א. לפניך משפט המבוסס על הקטע (שורות 31-32):
מזון אורגני הוא רק אחד הביטויים של תפיסת העולם הקרויה "אורגניות".
מהו הקשר הלוגי בין "מזון אורגני" ובין "אורגניות", על פי משפט זה?
העתק למחברתך את התשובה הנכונה. (4 נקודות)
— מזון אורגני הוא הסיבה ל"אורגניות". — מזון אורגני הוא תנאי ל"אורגניות".
— מזון אורגני הוא ניגוד ל"אורגניות". — מזון אורגני הוא דוגמה ל"אורגניות".

(שים לב: סעיף ב בעמוד הבא.)

- ב.** לפניך ארבעה תיאורים של המבנה הכללי (הלוגי) של הקטע.
העתק למחברתך את התשובה הנכונה. (5 נקודות)
המבנה הכללי של הקטע הוא:
- (1) דיון בנושא נתון
 - (2) בעיה ופתרונה
 - (3) הכללה ופירוט
 - (4) אירוע ותוצאה
- 5. א.** הסבר במילים שלך את המושג **תו תקן**, על פי שורות 10-11. (4 נקודות)
ב. המילה **מחלוקת** נזכרת בכותרת הקטע.
הבא מן הקטע מילה שהמשמעות שלה דומה למשמעות של המילה **מחלוקת**.
(3 נקודות)

(שים לב: המשך המבחן בעמוד הבא.)

פרק שני – הבעה בכתב (40 נקודות)

ענה על שתי השאלות 6-7.

6. סיכום (20 נקודות)

ענה על אחד מהסעיפים: על סעיף א או על סעיף ב.

שים לב: בסעיף שבחרת יש לכתוב סיכום בכתובה רציפה ולא בנקודות (סעיפים).

א. כתוב סיכום (5-10 שורות) של קטע א' שבפרק הראשון. בסיכומך כלול את הנושאים האלה:

- מהו מזון אורגני?
- שתי טענות נגד המזון האורגני
- שתי טענות בעד המזון האורגני

או

ב. לפניך קטע נוסף העוסק באותו נושא שעסק בו קטע א'. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

קטע ב'

בנייה ירוקה היא תפיסה הרואה באורגניות ובסביבה מערכת אחת כוללת לתכנון, לבנייה ולתפעול של בתים. תפיסה זו שואפת לאיזון בין מגורי האדם ובין הטבע. מטרותיה של הבנייה הירוקה הן ליצור סביבת מגורים בריאה ונוחה, המאפשרת חיסכון באנרגיה, במים ובחומרי גלם, ולהימנע ככל האפשר מפגיעה 5 במשאבי הטבע.

בבנייה ירוקה משתמשים בחומרי בנייה טבעיים, כמו בוץ, קש, עץ, אבן, שייצורם דורש אנרגיה מועטה ואינם מזוהם את האוויר. כמו כן חומרים אלה אפשר למחזר. לבנייה הירוקה יש, לדברי תומכיה, כמה יתרונות, כמו הוצאות תפעול נמוכות ושיפור תנאי המגורים.

(מעובד על פי הערך "בנייה ירוקה", architecture.org.il, אוסור בתאריך 14/3/2011)

כתוב סיכום ממצג (5-10 שורות) של שני הקטעים א'-ב'.

בסיכומך כלול את הנושאים האלה:

- תפיסת העולם המשותפת לתומכים בצריכת המזון האורגני ולתומכים בבנייה ירוקה
- שתי מטרות משותפות
- דרך הביצוע

7. כתוב 15-20 שורות על אחד מהנושאים א-ג. (20 נקודות)

א. בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה של הִינָצְרוֹת רשתות חברתיות באינטרנט. רשת חברתית היא אתר אינטרנט שבו אנשים יכולים ליצור קשר עם אנשים אחרים. ההתקשרות בין האנשים יכולה להתבסס על חברות, משפחה, בתי ספר ועוד.

כתוב חיבור. בחיבורך **הצלג** את היתרונות שברשת החברתית באינטרנט. **הסבר** את הסכנות שברשת זו, **והצע** דרכים להתמודד עם סכנות אלה.

ב. יש רגעים שמחים בחיים שאנו לא שוכחים, ומדי פעם בפעם אנו אוהבים להיזכר בהם.

כתוב חיבור. בחיבורך **תאר** אירוע שמח כזה. **הסבר** מדוע אירוע זה נִחְרַת בזיכרוןך, ומדוע אתה אוהב להיזכר בו.

ג. "אין עֶשֶׂן בְּלֹא אֵשׁ."

פירוש פתגם זה הוא שלכל התרחשות יש סיבה.

כתוב חיבור. בחיבורך **הבע את דעתך** אם אִמְרָה זו נכונה תמיד. **נמק** את דבריך, **והבא** להם דוגמאות.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך